SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 106. V Ljubljani, v četrtek 8. maja 1884. **Letnik XII.**

Mahdi.

„Vaterland“ ima iz Londona dopis, kjer je Mahdi tako naslikan, da bi ga človek kar z roko prijel. Gibanje, ktero je po Sudanu Mahdi provzročil in ktero še vedno vodi, je čudna mešanica verskega, političnega in socijalnega fanatizma. Ono pomeni vojsko Turkom, nevernikom in proti skupnemu sovražniku vseh nemaničev, proti premoženji. Po Mahdijevih načelih ne smelo bi biti ne revnih, ne bogatih, vsak naj bi imel nekoliko, nikdo pa ne preveč. Vse premoženje, kar ga je odveč, bi on rad za skupnost pograbil. O svojem božjem poslanstvu je tako trdno prepričan, da o tem ne trpi nobenega ugovora. Kdor mu ne pripozna božjega poslanstva, proti tistemu je krvoločen do sile, on ne mara časa zgubljevati s pretresovanjem misije. Gorjé mu, kdor bi bil tako nespameten in bi dvomil o njegovem božjem začetku, ali pa bi se neverno izrazil o njegovem poslanstvu; dve reči ima na izbor, ali odmah podvreči se mu ali pa glavo dati. Dokazi te vrste imajo pa odločno svojo svitlo stran za Mahdija, in pa tudi še to dobroto, da so ravno tako kratki, kakor so vplivni; kajti malo je bedakov, da bi glavo zastavili za svoje prepričanje in čisto naravna posledica je, da ga povsod pripoznavajo, kjer se prikaže on ali pa njegovi ljudje. Razumništvo se mu rado umika, priprosti narod pa nanj prisega in vsi ga smatrajo za pravega preroka, kteremu bi se bilo greh ustavljati.

Življenje Mahdijevo je do skrajnosti priprosto. Potrate ne pozná v nobenem oziru, kar se ravno pri orijentalnih mogotcih tolikrat in v tolični meri nahaja; toda tudi Mahdi ima svojo slabo stran in to je velika naklonjenost do poligamije (mnogoženstva). Pravijo, da ima 39 žen, če tudi mu jih koran le štiri dovoljuje. Dotične postave se na ta način ogne, da se vselej od ene starejih žen loči, kadar si zopet kake mlajši poišče. Povod mnogoženstva pa neki ni pohotnost, temveč politika; kajti Mahdi si svoje ženske vedno le iz družin najimenitnejih šejkov (poglavarjev) voli, in tiste na ta način za-se pridobiva. Otrok ima vže več, kterih noben pa še ni zadosti star, da bi se vdeleževal političnega ali pa verskega rovanja. Od kar si je prisvojil El-Obejd, napravil si je rezidenco v palači guvernerja, v lepi zidani hiši na sredi mesta in v zbornici sprejema pa vsak dan obiskovanja svojih privržencev od blizo in daleč. Ženstvo stanuje v poslopji za njegovo palačo in z njo zvezano po hodniku. Na vrtu si je dal postaviti šotor iz slame, pod kterem spi in se sicer bavi, ako nima opraviti z vlado ali pa z molitvijo. Kakor on uči, ni prav, ako si muzelmani stavijo zidane hiše za prebivališča. Zdé se mu ženska potrata in podreti bi se morala. Takoj, ko si je podvrgel El-Obejd, zaukazal je, da se prebivalci mesta ne smejo v hiše povrniti. Prisilil jih je, da so si napravili slamnate šotore po dvoriščih, pod kterimi so prebivalci, ali vsaj rekli so, da prebivajo. Žrtev, ki si jo s tem nakladajo, ni ravno kdo vé kakšna, ker v tistem kraji celo leto ne gre večkrat dež, kakor le pol drugi mesec neprenehoma.

V vsem Mahdijevem gibanji je videti označevalno sovraštvo do belcev. Verski fanatizem ga pa še povikša. Z nezaupnostjo in srditostjo črnuhi gledajo, kako se evropejske velesile v egiptovske razmere vtikajo. Da je kedive pod angleškim varstvom, ga je v Sudanu ob vso veljavo pripravilo. Mahdiju je to vse dobro znano in varoval se bo vsake zveze bodi si s kedivom, bodi si z Angleži. Gordon se je neznansko zmotil, ko je misiil, da si bo Mahdija pridobil, ako ga bo za Kordofanskega sultana imenoval. Mahdi je dotično pismo, v kterem mu Gordon imenovanje naznanja, javno sežgal in je po svojih poslancih Gordonu sporočil, da njegovo poslanstvo izhaja od Boga in da zanje nobenih naslovov ne potrebuje; ako Gordon še nekoliko potrpi, prišel bo sam v Chartum, kjer mu bo vse to z besedo povedal.

Ob konci aprila.

(Konec.)

C. kr. vlada na Dunaji je spoznala, da je tam umetna dragina, ker nekteri denarni velikaši odirajo mesarje, ti pa potem drugo ljudstvo. Hotela je siromakom pomagati, živinorejce pa mesarje rešiti iz oderuških krempljev. Ne, tega pa že ne, vpili so vsi, ki so v daljni ali bližnji zvezi z oderuhi, bolj modri (?) pa so pristavili, tega pa že ne, da bi nam sedanja vlada kaj pomagala, — no zgodilo se jim bode, kakor so si sami želeli, nihče jim ne bode pomagal, sè silo jih nihče ne bode iz blata vlekel, ker potem bi zopet kričali, da sila ni mila.

Kogar Bog hoče pogubiti, mu pamet zmeša! Kakor nad Joba v sv. pismu, tako gredó ta mesec žalostna poročila nad moža, ki vodi vnajno politiko prve svetovne države, ponosne Anglije, — Karkoli je v dveh letih v Egiptu storil, vse mu je spodletelo; kar pa se je od lanske jeseni zgodilo v Egiptu in Sudanu, kaže pa nenavadno zaslepljenost ali kako bi rekli, da bi pretkanemu lisjaku Gladstonu krivice ne storili? Sicer po vspehih ne moremo presojevati takih mož, kakor je Gladstone, a vse njegovo ravnanje od početka je kazalo, da je stvar zavožena. Ni bilo posebno junaštvo, pokončati mesta — ki se ni moglo dovolj braniti, a modro, kaj modro! človeško ni bilo to, mesto razstreliti, Evropejce v tem mestu pa prepustiti jezi razjarjenih domačinov. Posebna hrabrost tudi ni bila, egiptovsko armado, kjer je bilo vse podmiteno, premagati, kajti tisočletno sužnjištvo ljudi ne dela hrabrih in pogumnih. Pa vendar do lanske jeseni je šlo nekako v redu, vsaj v Egiptu. Ali tam v deželi murinov je vrelo in vrelo, in slabo oboroženi murini so vničili dvoje evropejsko oboroženih armad. Vsakdo je pričakoval, da bode sedaj Anglija resno stopila na noge, v nevarnosti je bil Sudan, dežela Egiptu podložna in tako rekoč predvezje Egiptu, v nevarnosti je bila omika in krščanstvo.

Kaj pa Angleži? Zastražili so rudeče morje, pot v Indijo, in od tam odbijali sovražnike, v Sudan

---

LISTEK.

Za poduk in kratek čas vsim — posebno Dolenjcem.

(Dalje.)

Po učilnicah kmetijstva je najprej potreba slabe navade v strokah vsakterih odpravljati, vendar počasi. Ljudem ne dopade, ako kdo vse staro naenkrat odpraviti hoče, saj tudi ne gre; veliko je dobrega, le zboljševati je treba.

Sčasoma se že pokaže, kako je boljše. Odrašeni ljudje se starega držijo, kakor molj kožuha — kar noče ven.

Kmetiču je treba dejansko pokazati, koliko utegne umno gospodarstvo vspeha imeti; pokazati, ni li zemlja njegova vgodna še za kaka nova žita, nove trte, žlahtnejše sadje itd.

Naglavni greh imajo tisti, ki so do zdaj za kmetijski stan tako slabo skrbeli; kovali postave pogubne poljedelcu (kake velike obresti se jemljejo od posojenega denarja!) Ni li kmetijski stan podlaga državi in vsi družbi človeški? — Kdor zemljo obdeljuje v potu svojega obraza, on je korenina vsim drugim stanovom.

Skrajni čas je, da se kmetu pomaga, dajte mu priliko šolati se za svoj stan. Na dobrem materijalnem stanji kmeta sloni država. Svet je nekako obupan zarad slabih razmer in obilnih bremen — in ker čuti, da na „zeleno“ priti ne more, skrbi, da to malo kar ima, hitro požene.

V kmetijstvu izšolani gospodarji bi po mojih mislih z vso resnobo poprijeli se poljedelstva, le še božjega blagoslova je treba in — boljšega bi se kmalo čutili.

Ljudje, dokler praktičnega poduka o kmetijstvu imeli ne bodo, bodo vedno pri starem ostali; tudi teh knjig, ki jih je že izdala družba sv. Mohora o raznih predmetih kmetijstva, ne morejo prav rabiti — črka je mrtva brez dejanskega poduka.

Predolgo že pridigujem, morda bo kdo rekel: Zadosti je, saj znamo! Ne rečem, da ne znajo nekteri, vsi pa le ne. Časi so taki, da je treba zemljo posiliti, naj več rodi kakor navadno, za to, ker zdaj je več „ust“ in zob kakor nekdaj. To bi se doseglo pa le z umnim, okoliščinam kraja primernim obdelovanjem zemljišč.

Kmetovalcu je treba poznati „elemente“ (snovne prvine), s kterimi je v najbližnji žlahti, s kterimi ima opraviti, kakor so: zrak, voda, gorkota, svetloba itd., znanje tega noben stan toliko ne potrebuje, kakor poljedelec. Na tem je veliko; veš li kako vpliva ta ali oni „element“ na polje, vinograde itd.? Zoper ta „element“ se moraš večkrat vojskovati, pogostokrat jih pa s trudom iskati (p. vodo); ljudem se velikokrat škoda godi, ker so pozabili ali zamudili o pravem času in ob ugodnem vremenu kopati v vinogradih, kositi po travnikih in senožetih.

Res je, Bog je gospodar vsega, ako On rasti ne dá, zastonj seješ, sadiš in prilivaš; ali ravno ta modri gospodar je dal človeku pamet, ne le za to, da jo ima, ampak veliko več za to, da jo rabi; kdor tega ne stori, je leni evangeljski hlapec, ki je talent zakopal; slabo rabiti dušne in telesne moči se pravi Bogu nehvaležen biti. Sploh se sme reči, da ljudje premalo rabijo svoje dušne in telesne moči Bogu v čast, sebi v prid in bližnjemu v korist. Tudi srednje moči veliko storijo; na dobri volji in pridnosti je vse. Naš Zveličar je pač bil prijatelj človeštva, posebno veliko prilik je jemal iz poljedelskega življenja, ž njimi je pojasnjeval svoj nauk in mikavnega storil; tako zamorejo po njegovem zgledu posebno učitelji mladine o več prilikah s kmetičem

so pa poslali moža „z denarji“, da bi bil silovite ljudi in divjake omečil, pa zgubljene posadke v Egiptu nazaj pripeljal. Kralj Filip je sicer rekel, da ni zidu tako visokega, da bi osel z zlatom otvorjen preko njega ne splezal, a kralj je imel tudi izvrstno vojsko, osla je le pred vojsko pošiljal, in kar ni osel prekoračil, prekoračile so sulice njegovih vojakov. Čudili smo se, da Beduini v puščavi niso že na potu Gordonu zlata pobrali. Kaj če tudi opraviti Gordon samo z lepimi besedami, ali če hočete tudi z denarji, ako pa ne more z desnico zgrabiti za nabrušen meč. — Kdor hoče veliko dobiti, mora veliko staviti, je navaden pregovor, tako rekoč igraje se ne dosežejo velikanski vspehi, kakor n. pr. oslabljenje mohamedanstva in pokristjanjenje Sudana. Sebični trgovci naj bodo še tako prekanjeni, tega ne morejo izvršiti, mohamedanstvo v Evropi in Aziji potlačeno in nazaj potisnjeno, razširja in krepi se v Afriki, kjer kvari zamorski rod, in nesrečno Afriko še huje tlači v nesrečo in bédo. Mohamedanstvo pa sili ne toliko doli po Nilu, marveč se razprostira protu rudečemu morju, ter skuša prodreti preko tega morja v Arabijo, njegovo ognjišče. Veselih novic tako ne pričakujemo iz Sudana, kako se bodo pa stvari nadalje razvijale, nas bode prihodnost učila, nam pa je edina tolažba to, da je nad nami nekdo, ki snuje politiko za ves svet, ljudje so mu le orodje, kterih se poslužuje po svoji previdnosti, v kazen ali blagor človeškemu rodu.

Lepo pomladno jutro nam sije v sobo, ko to pišemo, ali nam bode tudi na večer, ne vemo; na svetu je vse nestanovitno, posebno pa vreme v aprilu. Potem politika na svetu. Kdo bi bil po takem naskoku Aleksandrije se nadejal kakega žalostnega in ponižnega izida za Angleško v Egiptu? In zadnjič je aprilovem vremenu tudi podobna naša domača politika. Kot „en mož“ smo se branili nekdaj nemčurjev — vbranili smo se jih; a ni še leto „okoli“, že se kavsamo med seboj in zakaj? Za načela ali za osebe? Najbrž za oboje. Le glejmo na uro, da prepir med dvema ne bode trajal, dokler se bode smijal „tretji“. Oj ti preklicani liberalizem! Kriv si ti vsega tega, naj se še tako temeljito pridušaš, da nisi. Sicer pa kaj hočemo? Pri nestanovitnosti aprilovega vremena ne more drugače biti; le dobro, da sveta ne vlada toliko nestanoviten april, kakor „previdnost Božja“.

Socijaldemokrati, kaj so, kaj hočejo in kako jih pomiriti?

(Dalje.)

Malo je bilo število ljudi brez strehe in kruha, ogromna je sedaj množica nesrečnežev, ki zvečer ne vedó, kaj bodo zavžili drugi dan. Človeštvo stoji na robu propada, čez kterega ne pelje most. Socijalizem in anarhija trkata na vrata ter proizvojata z neizprosljivo logiko iz naukov modernega liberalizma železne posledice.

Se je pa li ta okužljiva bolezen socijalizma nepričakovano zanesla v človeško družbo! Nikakor ne! Socijalistične ideje razvile so se pred našimi očmi, to ni bila in ni nikaka skrivnost. Brezskrbno so gledali odločujoči krogi rastočo nevarnost, križem držali roke, ko so nekteri umetno razširjali to kugo, kal bolezni cepili v narodovo kri in — veselili se dobička, ki je rastel iz občne bede.

In kako naj sodimo o avstrijskih razmerah? Industrija avstrijska razvila se je tako rekoč na povelje cesarjevo. Hoteč posnemati Friderika II. in Josipa portugalskega skušal je Josip II. povzdigniti domačo obrt in kupčijo ter tako prekositi ali doseči druge obrtnijske in kupčijske države. S pomočjo vlade ustanovljale so se različne industrije, med temi pa tudi take, ki niso nikakor mogle dajati dobička, še manj pa tekmovati z inostranskimi. Bolezen se pa navadno pod enakim podnebnem razširja na isti način, toraj ni čuda, da so se začela v zapadni Avstriji prikazovati ista znamenja socijalnega zla, kakor v Nemčiji, Franciji in Belgiji, posebno ker vodijo večino avstrijskih tovaren inozemci, v prvi vrsti iz severne Nemčije.

O umnem ravnanji z delavci, človekoljubnih napravah, državnem oskrbovanji ni bilo v Avstriji do najnovejšega časa ni duha ni sluha. Lastniki tovaren so ravnali z delavci, kakor s črno živino, ne ozirajoč se na jok in revščino delavskih družin. Mislimo si palačo staroveškega trinoga sedanjo tovarno, veslarja na rimski vojni ladiji našega delavca pred mašino, imamo podobo žalostnih razmer v tovarnah naših. Res, da v naših deželah ne čutimo tako nevarnih in velikih nemirov med delavci, kakor se godé drugod, a pomisliti je treba, da se Avstrija nikakor ne more meriti gledé tovaren in števila delavcev z druzimi kupčijskimi vladami.

Avstrijskega liberalizma žalostni nasledki zadeli so vse kroge, izvzemši le nektere bogatine in njihove privržence, kterim je šla na roko vlada žalostnega spomina. Delavec je delal v petkih in svetkih, zgubil vso vero, prejemal le skromno plačilo za mnogourno delo, je li čuda, da se je začel gibati ter prijemati za nevarno orožje? Da je do tega prišlo, je naša nesreča, a odgovoren je prejšnji liberalni sostav.

Dosti je tudi v Avstriji tovaren, ki jih vodijo nastavljeni uradniki, ker jih pravi lastniki ali oskrbovati ne razumejo, ali pa se pečajo s postranskimi opravili, kot n. pr. veliki trgovec Drasche, Dumba itd. Ti so pravi turški paše nasproti delavcem. Ustanovljajo delniške družbe, molzejo prebivalstvo, stiskajo ubozega delavca. Ne bomo dalje opisovali žalostnih razmer tovarniških delavcev, ker so svetu že sploh znani.

Čitateljem časopisov so znani nemiri na Dunaji, in da je vlada bila prisiljena razglasiti obsedni stan na Dunaji, v Korneuburgu in Dunajskem Novem mestu.

Ta izvanredni ukaz vlade sam na sebi ni bil nikaka napaka, kakor so trdili laži-liberalni listi, mi ga moramo odobravati, napaka je bila le to, da vlada ni bila povsem previdna. Sporazumeti bi se bila morala tudi z ogersko vlado. Pregnani rogovileži potegnili so jo na Ogersko in tam izdavali svoje glasilo „Die Zukunft“. Če je grof Taaffe s tem, da je v zbornici javno se pritožil, kako ogerska vlada roke križem drži nasproti tem nezadovoljnežem, hotel očevidno dokazati škodljivost avstrijskega dualizma, potem moramo le hvaliti njegovo ravnanje.

Sploh je pa znano, da vodje socijaldemokratov bivajo zunaj naših dežel, večinoma v „prosti“ Švici. In dokler se ti tički iz skrivnih skrivališč ne spodé ter pod ključ ne denejo, slišati bomo morali še večkrat o napadih in pobojih. Žalibog se dosedaj ni zgodilo še ničesar v tem oziru. Vlada bi pa tudi morala ostreje nadzorovati izdelovanje in prodajanje strelivnih snoví.

Kaj pa hočejo naši moderni socijaldemokrati? Vstanoviti želé brezverno ljudovlado, vpeljati sodeležnost premoženja in žensk; toraj vničiti altar in prestol, posest in družino. Načrt jim je ta-le: razrušiti cerkev, vničiti državo, zatreti zaslužek in tako množice naroda pritirati do moralnega in gospodarskega obupa. Kaj pa vsega ne storé brezbožne, lačne, obupane, zapeljane trume nižjega ljudstva, o tem nas zadostno poduči zgodovina. In smo li že blizo takemu času?

Prostost v veri, državi, obrti in družbi stoji že in še v najlepšem (?) cvetji; treba je vsacemu le še enakih pravic do vsega imetja, in tudi o teh pravicah nekteri že sanjarijo. Koliko časa smemo še čakati, da razvijejo socijalisti svojo črno zastavo ter vpeljejo nov, zlati vek?

Prva dejanja žaloigre so se že končala pred našimi očmi, konec se bliža. Sedanji socijalisti učé: Ljudje naj si bodo v vseh rečeh enaki. Zato pa naj država prihodnosti oskrbuje vse, zemljo in hišo, pota in orodja, po vseh in za vse. Ta prihodnja država na bi bila toraj edina lastnica vsega, vsak državljan pa naj ima pravico do vsega po načelu: „Kar je tvojega, je moje, in kar je mojega, je tvoje“.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. maja.

Notranje dežele.

„Schulverein“ se po *Štajarskem* poslužuje judeževih grošev, da si svoje cipe med ondašnjim učiteljstvom lovi. Razglasilo se je namreč, da je nekaj učiteljev, ki so si za ponemčevanje štajarskih Slovencev posebne zasluge pridobili, celo nagrade po 30 gld. prejelo. Ako pomislimo, da ima nemški „Schulverein“ svojo „generalkomando“ v Berolinu, svojo glavno blagajnico, od koder judeževi groši prihajajo, ravno tam; ako dalje pomislimo, da tisti učitelji, ki so udje tega „Schulvereina“, niso druzega kakor pijonerji nemške armade, ki ji pomagajo že zdavno prerokovani most od Balte do Adrije graditi, zdi se nam pač opravičena zahteva nekterih štajarskih Slovencev, da naj bi se imena takih učiteljev javno po časnikih priobčila, da bo narod luliko od pšenice ločiti vedel.

Slabo kaže! ***Ribarstvena komisija*** v Gorici sklepa in kakor se „Edinosti“ od Tržaškega Križa poroča, bo sklenila takošno pogodbo gledé ribarstva, da bodo naši Primorci v oziru na ribarstvo mnogo slabeje memo čožotov, nego so bili do sedaj. Čožoti so že sedaj dobili mnogo več poguma, odkar sta se Tržaški magistrat in pa „l'Impertinente“ zanje potegnila, ter kar tolpoma dohajajo s čolni in ladijami prav pod naše obrežje ribarit. Ko so jih nedavno naši domači ribiči vprašali, če li imajo kaj pisane pravice, da tod ribarijo, skazali so se vsi s takimi. Od kod jih imajo, in kakošne so sploh tiste pravice, bi pa vendar-le radi vedeli. Kako se zamore čožotu, ki niti avstrijsk državljan ni, podati pravica na tatvino? Ako bo za naše ljudi res slabše, nego

---

pogovarjati se o poljedelstvu, živinoreji, sadjereji itd. V spomladi pa z žago v roki in z drugo cepilno robo v kaki posodi obhoditi vrte, pašnike in drevje žlahtniti, zraven pa povabiti šolarje in sosede. V tej reči tudi duhovnik lahko veliko stori. Ne sramuj se tega dela! Sv. Frančišek Ks. uči: „Kristjana ne bodi nobene reči sram, kakor le greha“; in ko bi se to ponavljalo leto za letom, gotovo bi bil uspeh velikansk.

Njega dni so se pečali s poljedelstvom, živinorejo kralji in drugi imenitni; sinovi in hčere njihove pasle so čede, to je bilo častno opravilo. Rimski kralj Numa Pompilij (kakih 700 l. pr. Kr.) je Rimljanom prav toplo priporočal ljubezen do poljedelstva. Pri neki priliki so si Rimljani moža Cincinata od pluga poklicali, da naj jim kraljuje in jih na vojsko pelja; po končani vojski mož zopet prime za plug. (L. 358 pr. Kr.)

Ciceron, slavni rimski govornik, v enem svojih govorov naravnost pravi, da je poljedelstvo najpoštenejši vir pridobiti si kaj: „Med vsemi opravili, s kterimi se kaj pridobiti dá, ni nobenega boljšega, koristnejšega, prijetnejšega, mislečega človeka vrednejšega, kakor je poljedelstvo.“ Na Kitajskem cesar sam nekoliko orje, da s tem počasti poljedelstvo, še velik praznik imajo takrat. Cesar Jožef II. je, ko je popotoval po Moravskem l. 1769, videl kmeta orati, vstavil ga je in prosil, naj mu dovoli, da z njegovimi konjiči eno brazdo vreže; ali ni s tem počastil kmetijskega stanu? Upati moramo, da bo tudi naš blagi sedanji slavni vladar Franc Jožef I. uslišal opravičene prošnje ljudi, ako jih bodo poslali pred Njegovo Veličanstvo, da naj se to in to stori za (v prospeh) ubozega, opešanega kmeta.

Trkati in zopet trkati je treba, potem se bo že kaj dalo, če iz dobre volje ne, vsaj zavolj nadležnosti, tega nas uči evangeljski prijatelj.

Dobro bi bilo o gotovih prilikah razgovarjanja o raznih predmetih kmetijstva imeti, saj to bi ne bilo težko, zeló pa koristno, to bi bila nekaka dobra šola za ljudi, ali pa naj bi se kaki oddelki dobre, za kmeta spisane knjige brali in šlo bi zmiraj na boljše, ljudje bi tudi prilike ne imeli pohajkovati ob nedeljah in praznikih in drazega časa tratiti, s čem? si sam lahko misliš.

„Primite se zemlje, če ne se bo ona vas prijela“; pomagajte si sami, na druge se ni preveč zanašati. Dolenjci že dolgo let na železnico čakajo, in kako dolgo bodo še, kdo vé? Naj bi bili, ko se je prvikrat merila, sadjereje se lotili, kake lepe vrte bi zdaj že lahko imeli; vsaj zdaj tega ne zamudite, morda bo še lahko debelo zrastlo do časa, ko se bo gradila?

H koncu te pridige o poljedelstvu naj še eno zinem o koristi sadnega drevja. Obširen ne bom, ker bi se reklo: „Vodo v Savo nositi“, ko bi hotel to na dolgo in široko popisovati, saj je že tako znano, edino to-le:

Sadjereja je za kmeta zeló važna reč. Drevje ti je kinč, kamor ga posadiš. Koliko si dajo ljudje z „rožami“ opraviti, ki so le za oko in nos, sadje je za oboje in kar je posebno važno — za želodec; ta lenoba in zopet lenoba mnozih reči poželi, še jabelk in hrušek itd., nekaj moraš noter nametati, da molči. Vidiš, dragi brate, koliko ljudi se od sadja živi, gospodarju samemu, če ga je sam svojega pridelal, je posebno okusno; koliko pa druzih ljudi, celó policija? No, kot dijak Novomeške gimnazije sem videl, kako je „nek mož“ jerbas hrušek zgrabil in jih odnesel, kam? Hm, v Krko (vodo), bile so prezrele! Nezrelo sadje naj le „maršira“ kam drugam kakor v človeka.

Gotovo je, da svet ne zna ceniti sadja; drevje

je bilo popred, čemu se je sešla komisija, in sicer možje, o kterih pravijo, da so strokovnjaki? Kako zamore strokovnjak v ribarstvu biti, recimo, kak višji vladni uradnik, če tudi je pri mornaričnem oddelku ves čas svojega življenja služil, ako je malokteri vstani jeguljo od kače razločiti. Ako je že komisije potreba bilo, naj bi se bila ona sestavila iz mož, ki se sami s to obrtjo pečajo; če se jim pa priprosta pamet ne zdi sposobna za v komisijo, naj bi se bila vsaj polovica tacih mož tjekaj poklicala. Ubogi Primorci! Najprvi nasledki sklepov te komisije, kakor se že sedaj soditi zamore, bodo zopet pretepi med silnimi Lahi in stradajočimi Primorci.

Dalmatinski deželni šolski svèt se je po pozivu deželnega odbora odločil, da naj se po dalmatinskih učiteljiščih nemščina kot obligatni učni jezik vpeljá, vsi drugi jeziki naj bodo pa neobligatni. Oglejmo si reč natanjčniše. Deželni šolski svèt pravi, da naj se laščina podučuje za postranski predmet, nemščina pa kot obligatni učni jezik. Mi mislimo, da niti nemščina niti laščina po dalmatinskih učiteljiščih ni umestna, temveč to prepotrebno mesto pripada po pravici in resnici edino le hrvaščini. Le pomislimo: narodne šole po celi Dalmaciji so hrvaške; učitelj bo toraj imel opraviti z otroci, ki edino le hrvaščino razumejo in govoré, prav nič pa ne nemščine in laščine. Da bo pa učitelj vstani otrokom poduk v materinščini temeljito predavati, mora on sam popred iz tega studenca zajemati. Kako težavno bode za učitelja delo podučevanja v hrvaščini, ko se mu je uho in misel na nemško terminologijo navadila! Saj še dostikrat za ime ne bo vedel, kako se tej, kako drugi reči pravi? Kako morete od učitelja zahtevati, da bi dajal, kar sam prejel ni! Človeku je le mogoče zdatno in vspešno delati le v tistem jeziku, v kterem se je dotične reči učil, kjer so mu pojmi in izrazi gladki, ki mu sami po sebi drug za drugem dohajajo na vrsto, ne da bi za vsakim moral po predalih svojih možgan po pol ure iskati, preden mu še ta na sled pride. Narodno učiteljišče je prva podlaga dobri narodni šoli, in zato morali bi Dalmatinci najprej skrbeti, ako jim je za razvoj in obstanek svojega naroda ob obalih sinje Adrije sploh kaj mari.

Tabor v Gulinu na Moravskem obiskalo je blizo 4000 kmetov, ki so se vsi soglasno za ***podržavljenje severne železnice*** izrekli. Govorniki so bili večinoma iz bližnjega Prerova in so iz političnega ozira kazali na potrebo podržavljenja te železnice, ker ima sedaj večinoma Prusake in druge inostranske Nemce za uradnike, kteri si vse prizadevajo, da bi Moravsko germanizovali. Kaj hočete rajši, vpraša govornik Vaniček iz Gulina, po svojih postajah, uradnike severne železnice, ali pa one našega presvitlega cesarja in gospoda? (Viharno mu narod na to zaori iz jednega grla: „Cesarske, cesarske!“) Vrednik Vrtěl dokazal je, če bi država severno železnico kupila, bi po odbitji letnih obresti vsako leto čistega dobička nad 8 milijonov napravila. Ali sme država to prezirati, ali morda društvu še dalje darovati? Ako je država toliko darežljiva, odpusti naj nam rajši 8 milijonov davka! Kmet Očadlik iz Gulina je hudo obsojal severne železnice ponemčevalne poskuse in pravi, da nameravana vpeljava dvojezičnih vožnih listkov ni bilo nič druzega, kakor prah v oči. Poslednji govornik dr. Kadlčik je povdarjal, da se morajo železnice centralizovati; Avstrijci smo, pravi doktor, zvesti in dobri Avstrijci, ne dvomljivi Prusijani. Konečno sklenili so še resolucijo, da zbrani taboriti podržavljenje severne železnice želé.

Izdelovanje in prodajo dinamita država neki misli za monopol razglasiti, in bo na ta način poskušala če bo mogoče, pot zapreči tolikim hudodelskim napadom. Ako pa pomislimo, da je pri današnji tolikanj razviti tehniki raba dinamita ravno tako potrebna, kakor ona kruha za delavca; ako se dalje pomisli, da je njegovo izdelovanje že skoraj vsakemu anarhistu znano, in da ga tudi iz državnega monopola ne bo ravno kdo ve kako teško dobiti, nameravana skrb ne bo nikakor zaželjenega vspeha imela. Kontrola pri porabi dinamita, kadar razsipajo skale ali drugo tvarino, je tako malo mogoča, da tudi tukaj ne bo ravno teško pridobiti si ga, kdor bo še dalje z njim hudodelstva doprinašati želel.

Vnanje države.

Lahi žalujejo za umrlo cesarico Marijo Ano, ki je imela na Benečanskem svoje posestvo, na kterem je v prešnjih letih poletni čas preživela. Kraj se imenuje Galiera. Ko so prebivalci zvedeli o smrti ranjce cesarice, sklical je občinski zastop izvanredno sejo, kjer so sklenili naslednji telegram v Prago poslati: „Nalašč iz tega namena sklican občinski zastop izraža v svojem in v imenu žalostnega naroda sočutje o veliki nesreči na spomin in blagoslov imena prevzvišane cesarice, ktere se bomo na večne čase spominjali. Galierski občinski zastop.“ Društvo krščanske ljubezni v Galieri odposlalo je sledeče vrstice: „Zadruga ljubezni v Galiero pošlje čutila svoje globoke bolesti. Župnik Braganolo, predsednik.“

Na ***Francoskem*** so se po vsih pokrajinah vršile volitve v občinski zastop, in so se povsod tako srečno izvršile, da sme republika zadovoljna biti. Povsod zmagali so zmerni možje nad onimi nespravedljive stranke, in značaj francoske države je sedaj jako na zmerno republikansko stran nagnjen.

Novi kitajski poslanik v Parizu Li-Fong-Pao, je le namestnik pravega poslanika, ki se za Šu-Tsing-Čena piše in bo še le čez dva meseca v Pariz došel. Šu-Tsing-Čen je bil leta 1881 za poslanika na Japanu imenovan. Preden je pa tjekaj odšel, umrla mu je mati in se je moral po kitajskem običaji vsakemu javnemu poslu za tri leta odpovedati. Čas žalovanja je sedaj potekel in Šu-Tsing-Čen bo v Parizu zopet z vso svojo kitajsko slavo in veličanstvom stopil na oder javnosti.

Ministerstvu Canovas del Castillo na ***Španjskem*** se bo morda posrečilo kraljevini dati stalni mir in zadušiti vedno se ponavljajoče vojaške vstaje, kakoršni so se tudi sedaj po po dovršitvi najposlednjih volitev tu in tam javili, in jim je Canovas že v zibeli vrat zavil. Na 2. maja nadjali so se v Madridu zopet kakošne take vstaje, kakoršne v deželi pomaranč in limon niso nič več nenavadne, toda vse je mirno poteklo. Opreznost Canovasa del Castillo ni nič manjša, kakor njegova državna skušenost. Komaj 20 let star nastopil je pot javnosti kot vrednik lista „Patria“. Pozneje so ga poslali v Rim, potem je postal denarni minister, ter se je leta 1870 po Izabelinem padežu postavil na čelo Alfonsistom. Od novega leta 1875 pa Canovas del Castillo z malimi izjemami skoraj vedno določuje osodo Španjske. Njegovo imenovanje sedanjim prvim ministrom je nekako porok za ugoden razvitek španjskih in francoskih razmer. Canovasov značaj strogo je moraličen, ker mu je pred vsem drugem na razvoji blagostaja svoje domovine ležeče.

Francozi so takih misli, da naj bi Angleška le zasedla ***Egipt*** z zdatno vojsko in naj bi med tem časom zopet egiptovsko vojsko preosnovala. Preden se pa to vse zgodi, morala bi se določiti doba, do ktere naj bi angleška vojska v ponilskih deželah ostala. Kar se pa tiče sodnijske in financijelne uprave Egipta, se mora pa ona enakomerno deliti med Francoze, Lahe in Angleže. Gledé vojaških zadev naj pa Angleži sami skrbé, da bodo dobro opravili.

500 Beduinov podalo se bo ob Nilu z ***angleško ekspedicijo,*** ktera pojde tja gori na preiskavo. Glavni tabor postaviti mislijo v zelenici Kharga, ktero bodo po kordonu z Dongelo in Assuanom zvezali. Tisti kordon bo imel dvojno nalogo; prvič bo moral patrole na vse strani pošiljati, drugič pa skrbeti, da mu Mahdijevi poslanci ne bodo vhajali čez mejo. Okoli Dongole je sedaj vse mirno, telegrafična zveza pa le še ni napravljena z Berberjem. V Suakimu je vse mirno od kar so angleški vojaki odšli. Egipčani zahtevajo, da bodo na egiptovski konferenci tudi svojega uradnega zastopnika imeli, če tudi ne bo imel morda posvetovalnega glasu.

---

po vrtu mu je napoti, da kositi ne more, mrve sušiti; če na pol slepa teleta noter spusti, se še ob debla zadevajo, na vse to pa še vaški otroci travo potlačijo. Šment! nič ne bom sadil in cepil, še to bom posekal, kar ga je zdaj na vrtu. Hoj! le počasi Matevž!

Zdaj v naših časih je vendar potrebno, da se sadjereja posebno goji, zemlja je že tako pretesna za vse ljudi; vidiš, koliko jih rije pod zemljo kakor krti, da bi se preživeli, ali ni varnejše nad zemljo kruha si iskati? Gotovo. Vidiš, Bog je neskončno moder Oče, on hoče, da živeža ne iščemo le po zemlji, ampak tudi nad zemljo — na drevji. In kadar sad obiraš, navadno že tako proti nebu gledaš, k nebeškemu Dobrotniku, kar hitro zdihni: Oh, Oče naš, kako dober si do nas!

Sadje se raznovrstno rabiti dá: frišno in suho (posušeno). Nektero sadje je zeló krepčalno, prijetno in kričistilno; kaj pa praviš od suhih češpelj? — to so boljše kakor „Tržaške fige“ — posebno za bolnike.

(Dalje prih.)

Izvirni dopisi.

S Krke, 7. maja. (*Nov kukec.*) Smerekovi lubadar ali kakor mu pri nas pravijo kukec, dal je in še daje veliko opraviti prirodoslovcem, postavodajalcem, žandarjem, ubogemu kmetu pa še največ. Tako majhna živalica, pa toliko prizadene ljudem! — Tudi letos so županstva razglasila ukaz, da se mora posekano smerečje požgati ali pospraviti, da se ta nesrečni kukec prežene. Prav je to, ali jaz moram „Slovenčeve“ čitatelje opozoriti še na neko posebno vrsto kukcev, ki se je prikazala pri nas zadnja leta in ki je še bolj nevarna. Ta kukec je tako hud, da bo v kratkem času pokončal vse smereke, tako, da bo moral še oni lubadar zamreti v žalost prirodoslovcem. Kakošen pa je ta silni škodljivec? Po naravoslovnih pravilih ga ne znam določiti, zato naj mu dam po svoje ime „Krščeni kukec“. Zaredil se ni pri nas, ampak zanesli so ga od Rakeka sem. Tamošnja znana lesna trgovca H. in L. kupila sta od dveh posestnikov tukaj za več 1000 gld. smerek, ktere sta do čistega potrebila. Pustila sta le, kar je bilo drobnejega kakor dva palca, pa še tisto vse polomila z drugimi smerekami. Precej potem pa so začeli nekteri domačinje posnemati ta slaba zgleda in se spravili nad gojzde, če prav bi jih njihova posestva izvrstno lahko živila, ako bi zemljo prav in skrbno obdelovali. Imen nočem še imenovati popolnoma, dasi zaslužijo, ker tako po judovsko deró kmete in pokončujejo tako važne in potrebne gojzde. Da ne lažem, naj dokažejo nekteri slučaji, ki so vsem kmetom znani. Kukec T. — recimo mu za zdaj tako — kupil je od Potoškega Miklavža en del smerek za — 42 gld. Del res ni tako velik, ali ko so les posekali in preračunili, koliko stane vsako drevo, so videli, da stane kupca „na štoru“ vsaka smereka 2 kr., reci dva krajcerja, dasi so vmes smereke, od kterih je le ena vredna po 4 in več goldinarjev. Pa naj reče kdo, če ni res to več ko kukec! Ako pride pravi kukec v gojzd, gospodar še les lahko porabi, da ga le obeli, tukaj pa nima kaj beliti, niti rabiti, — ker je šlo vse s „krščenim kukcem“. Drug slučaj. Kukec M. kupil je Hočevarjeve smereke za 580 gld., pa je potlej samo ljubje še stoječih smerek prodal za 170 gld. — Ali da o tretjem bratcu ničesar ne omenjam, pravim le: komu je znano, da bi bil Št. kakovo reč drago plačal?

Sicer mi bo morda kdo ugovarjal, da je kupčija in da vsak zato kupuje, da bi imel kaj dobička. Res, ali kar je preveč, je le preveč. Tu je treba pomoči. Kmet je včasih res v tacih denarnih stiskah, da prodá kakovo reč za kolikor kdo hoče, ako ne dobi nikjer na posodbo — in bodisi, da gre zadnja krava iz hleva ali pa zadnja smereka iz gojzda. O, ko bi mogel tacega kmeta preseliti za nekaj časa na goli skalnati kras, kjer ni druzega videti, kakor siroščino, ktero hladi neprijetna burja, ter mu dopovedati, da je vse to prišlo od tod, ker so posekali ves les; potem bi se mu morda zasmilila mlada smerečica v gošči. Brez denarja se res ne dá živeti, ali iskati ga na tak način tudi ne gre, ker potem otroci ne bodo ničesar imeli. Enkrat se je čulo, da se snuje v Zatični kmetska posojilnica, kaj bi ne bilo pametneje, tam si izposojati za kakovo nujno silo denarja in ga ob priliki zopet vrniti, kakor pa gojzde — kmetu največe zaklade, tako uničevati. Ako pojde tako dalje, bomo imeli tudi na Kranjskem kmalo „kras“. V Zatičino nam obetajo gojzdnega čuvaja že precej dolgo. Kdaj bo prišel? Ali bi morda on ne mogel pomagati tudi proti takim „kukcem“? Morda mislijo, da tudi tu velja: naglost ni nikjer pridna? — Kedar bo prepozno, ne bo nič več pomagalo zvoniti. Ako dá kdo svoj gojzd čisto posekati, česar ne more nihče odobravati, naj bi skrbele v to odmenjene oblasti za nov nasad. — Naj dostavim kukcem še en stavek. Onemu gospodu, v tisti kleti pri mostu, ki ga je bil zadnji dopis od tod tako hudo spekel, ker se je bil dopisnik izpodtaknil ob njegov grmanski napis, svetujem, naj v dejanji pokaže, da zna tudi slovenski jezik, ne pa samo z jezikom — pa bo vsega konec. Naj bi rabil le slovenski jezik in napis, bi mu ne mogel nikdo zameriti, tudi zagrizenec ne po pravici, a če rabi tuji jezik in le tega v sredi slovenskega ljudstva, mu mora vsak pravicoljubni zameriti.

Iz Dolenjskega, 2. maja. Tukaj živim v sredi znanih in neznanih toplic. Ker je zdaj ravno čas pred durmi, da se bolniki v toplice vozijo, masikteri vpraša, v ktere toplice bi šel? Najbližje mi je, ali vsaj vsakemu lahko priti po železnici v Čatež, pa voda mi je prevroča (40 st. R.) in stanovanja skoraj še nobenega; v Bušeči vasi je kopelj komaj toliko mlačna, kakor Sava o pasjih dnevih; toplice pri Belicerkvi so le za to, da se človek omije, kedar je Krka premrzla. Zdaj mi ostanejo le še Toplice pri Novem mestu. Teh pa ne morem dosti toplo bolnikom priporočati, zlasti starim, posebno pa častiti duhovščini. „Svoji k svojim“ in kar nič nam ni treba dragih, nemškutarskih toplic na Štajarskem, ali daljnih po Hrvaškem, Madjarskem, Českem in Nemškem iskati. V naših toplicah ima voda 30 do 32 st., stanovanje primerno, jed okusna in prav po nizki ceni, dobro pivo in vino, prijazno-mirni kraj, lepa sprehajališča, in — farna cerkov pred hišo. Se vé, za take ljudi, ki se le za igračo in kratek čas v toplice vozarijo, naše toplice niso; pa bolnikom jih živo priporočamo.

Najlagje se tje pride iz Krškega s pošto, ktera se odpelje vsako jutro ob pol 8. uri, pa treba ali

vsaj varno je, si en dan poprej sedež naročiti; po tej cesti, skozi Novomesto, prideš v toplice ob ½2. uri popoldne in vsa vožnja stane nekaj čez 3 goldinarje. Iz Ljubljane gré tudi vsaki dan c. kr. pošta do Novegamesta; pa če si trije ali štirje fijakarja vzamejo in skozi Šmarije, Višnjogoro, Zatičino, Krko in Žužemberk peljajo, jih vožnja manj stane in je prijetnejša. Od Litije pa se voziti je bolnikom zarad strmega klanca odsvetovati.

Naj bi to, slovenskim bolnikom v prid, tudi drugi slovenski časniki ponatisniti blagovolili.

Iz Slov. Bistrice, 6. maja. Danes Vam poročam nekaj prav zanimivega. Škandal je provzročil Slov. Bistriški župan, da se ga celo življenje ne bo opral in zarad kterega odmah zasluži odstavljen biti. Kakor je „Slovenec“ v telegramu poročal, da bode v nedeljo 4. t. m. v Slov. Bistrici v Adelsteinovi gostilni zbor „Slov. društva“, tako se je tudi zgodilo. Raz gostilnične strehe vihrala je črnorumena državna zastava, ktero je ondašnji župan odstraniti zaukazal, češ, da je to demonstracija, ktere ne sme trpeti!!! Ako bi je ne odstranili radovoljno, odstraniti jo bo dal on sè silo. V resnici najnovejši cvet nemškega razumništva in tevtonske zagrizenosti. Tako tedaj — na avstrijskih tleh ti ljudje smatrajo pošteno in veličastno avstrijsko črnorumeno državno zastavo za demonstracijo! Proti komu? Pa menda vendar ne proti Avstriji, avstrijska državna zastava? Gospoda, ako to mislite, oglasite se na „Studenec“ pod Ljubljano, dozoreli ste zanj! Ali je morda to demonstracija proti Bismarkiji? In če bi bila, kaj vas zarad tega srce boli? Toliko nam boste menda vendar-le pritrdili, da ste vi Avstrijani? Ako nam pa tega priznanja ne morete ali morda nočete dati, potem vam moramo pa pač obžalovaje povedati, da vsled pomanjkljivosti avstrijskega državnega čuta niste zmožni, tudi le eno uro ne še dalje županovati. Naš presvitli cesar in slovensko ljudstvo potrebuje županov, na ktere se smemo vsikdar zanesti, kterim se nam čez vse priljubljena črnorumena zastava ne gnjusi!

Z Dunaja, 7. maja. (*Severna železnica*) se je včeraj zopet obravnavala v železničnem odseku, ki je po nasvetu Bilinskega izvolil pododsek, kteri bo imel reč natančneje preiskovati in odseku staviti svoje nasvete. V ta pododsek so bili izvoljeni: Herbst, Hlavka, Javorski, Tonkli in Tomaszczuk. Herbst je bil nasvetoval prehod na dnevni red, ker se vladni predlog ne ozira ne na gospodarske, ne na denarne razmere, in bi se dala nova pogodba s severno železnico le tedaj opravičiti, ako bi se pri tej pogodbi gospodarske in denarne koristi varovale vsaj v enaki, če ne že v večji meri, kakor pa z odkupom železnice. Ta predlog se je izročil v prevdarek izvoljenemu pododseku.

Tudi češki klub se je izrekel zoper pogodbo, ob enem pa vladi priporočal, naj s severno železnico prične nove obravnave, bodi si, da železnico družba ohrani še dalje, ali pa da jo država odkupi, samo da se bo gledalo na gospodarske in denarne državne koristi.

Hohenwartov klub je zadnjič pričeto obravnavo o tej zadevi danes nadaljeval. Tudi v tem klubu se je povdarjalo, da se vladi nikakor ne morejo vezati roke, ampak da se ji mora le splošnja naloga dati, da naj se vestno ozira na koristi državne in gospodarske in da naj se v tem smislu pogaja s severno železnico.

Z Dunaja, 7. maja. (*Poslanec Reschauer*), izdajatelj lista „Deutsche Zeitung“, kteremu se je pri porotni sodniji dokazalo, da je res dobil denarjev v zadevi Kaminskovi, in ki ga je Schönerer v svojem zadnjem govoru tako neusmiljeno smešil, se je državnemu poslanstvu danes odpovedal. On se, kakor sem včeraj poročal, sicer nadeja, da ga bodo njegovi volilci zopet volili, a drugi gospodje, celo tovariši Reschauerjevi, te nade nimajo, in se — Reschauerja nekako — sramujejo.

Domače novice.

(*Deputacija.*) Preč. kapitular-vikar Ljubljanske škofije g. Henrik Pauker pl. Glanfeld in preč. stolni prošt g. Zupan podala sta se v imenu stolnega kapiteljna in škofijskega konzistorija k deželnemu predsedniku blagorodnemu gospodu baronu Winklerju s prošnjo, naj blagovoli izjaviti občutke najglobokejšega sočutja zaradi smrti Nj. Veličanstva cesarice Marije Ane pred najvišjem prestolom.

(*Nova volitev*) namesto odstopivšega mestnega odbornika g. Fortune, bo 13. t. m. od 8 do 12. ure dopoludne v mestni dvorani.

(*Pri poslednji seji mestnega odbora*) predlagal je mestni odbornik g. Hribar, naj se izstopivšemu mestnemu odborniku g. Fortuni, ki je bil izvrstna moč mestnega odbora, izreče zahvala za zaslužno in požrtovalno njegovo delovanje. Župan g. Grasselli z navdušenostjo predlog pozdravi, pohvali delavnost g. Fortune in prosi pooblastila, da se sme bivšemu g. odborniku izreči pismeno priznanje, kar skupni mestni odbor odobruje.

(*Premeščenje sodnijskih adjunktov*). G. Jožef Hiti, adjunkt v Senožečah, pride vsled lastne prošnje iz Senožeč v Kranj, g. Jožef Senčar iz Metlike v Senožeče, g. Anton Frass iz Slovenske Bistrice v Plajberk, g. Anton Morocutti iz Gorenjega Grada v Slovensko Bistrico. G. avskultant Maks Bouvier postal je adjunkt v Gorenjem Gradu.

(*Razpisana*) je služba stavbenega sovetnika s plačo VII. razreda. Prošnje naj se vlagajo do 31. maja 1884 pri c. kr. deželnem predsedništvu Kranjskem.

(*Našim obrtnikom*) v pojasnilo prinašamo danes skrajšan spored industrijalne in obrtne razstave v Kremsu ob Donavi, koja se bo letos 2. avgusta pričela in do 18. avgusta trajala. Spored je: I. vrsta. Umetnosti in obrtniški izdelki. II. Poduk in učenost. III. Stroji in gibala. IV. Kovinstvo in železnina. V. Mobilije in lesna obrt. VI. Vozovje, premeščevalna sredstva. VII. Usnje in drobnjav. VIII. Tekstilna obrt in obleka. IX. Glinasta posoda in steklenina. X. Glasbeno orodje. XI. Fizikalično in kirurgično orodje. XII. Papir in pisarska obrt. XIII. Kurjava in razsvitljava. XIV. Stavbarska tvarina in kamnošeška dela. XV. Rudarstvo. XVI. Kemični proizvodi. XVII. Živež in hrana. Podrobni spored prijavimo našim čitateljem zaradi pičlega prostora, ki nam je danes na razpolaganje, prihodnjič. Ker smo že tu pa tam čuli, da se slovenski obrtniki omenjene razstave vdeležiti menijo, smatrali smo si za svojo dolžnost že danes po večem spored posneti.

(*C. kr. deželno-brambeno ministerstvo*) namerava za 1884 leto nekterih reči si po poti splošne konkurence zagotoviti. Med temi rečmi so tudi ovratnice, predpasniki, leseni vložki, odeja za konje, česala, kuhinjska posoda, čaše, vojne steklenice in lopate z držali. Ponudbe po pismih morajo do dne 15. t. m. do 12. ure dopoludne priti v roke c. kr. deželno-brambenemu ministerstvu. Natančneje se lahko izvé pri trgovinski in obrtni zbornici v Ljubljani.

Razne reči.

— Strah pred kandidatom. Nemškutarje na slov. Štajarskem je, kakor se nam piše, kar zavzelo, ko so nekje zaslišali zvoniti, da pravi Nemci v zvezi s Slovenci namenijo za mesta in trge v Celjskem okraji kandidirati gosp. Karola Hanpta, načelnika konjerejskemu društvu Štajarskemu, ki je nedavno dobil red železne krone III. vrste. Za gosp. dr. Neckermanna skrbna „Tagespost“ pravi, da bi omenjenec pač kazal za kmetske občine, češ, ker je izvrsten kmetovalec. Naši nemškutarji znajo, da se njihovo delovanje ne naslanja na pravico, zatoraj tolik strah pred kandidatom, ki bi bil všeč dobromislečemu Nemcu in Slovencu.

— Iz toplic. Na Dobrno je, kakor se nam poroča, do vključljivo 5. majnika prišlo 26 topličarjev; toda sirote vsled slabega vremena zmrzavajo, le v zakurjeni sobi gostilnični v hiši-zdravilnici se človek zamore prav segreti, ker po drugih izbah ni peči.

Telegrami.

Praga, 8. maja. Truplo cesarice Marije Ane prepeljalo se je po predpisanih obredih ob navzočnosti neštevilnega ljudstva, med kterim so bile zastopane državne, vojaške in občinske gosposke in društva, na kolodvor.

Rim, 8. maja. O vsih vprašanjih gledé ribarstva ob dalmatinskih obalih sporazumeli ste se vladi. Dotični zapisniki vredili se bodo v nekterih dneh.

Carigrad, 8. maja. Namesto Aleko paše imenovan je Kristović za generalnega guvernerja v iztočni Rumeliji.

Kahira, 8. maja. Sklenila se je večja ekspedicija, ki se odpošlje v teku meseca junija Gordonu na pomoč.

Zahvala.

Za vsestransko, prisrčno sočutje med boleznijo in ob smrti našega nepozabljenega brata, oziroma strica prečastitega gospoda

dr. Janeza Gogale,

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo k večnemu počitku in za prekrasne vence izrekamo vsem najtoplejšo in najprisrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani dne 7. maja 1884.

Žalujoči sorodniki.

Tujci.

7. maja.

Pri *Maliči:* L. Volani, zasebnik, z Dunaja. — Maks Polzer, tovarnar, z Dunaja. — J. Reich, kupec, z Dunaja. — Karl Chenery, zasebnik, s soprogo, iz Laškega. — Vitez Regnard, zasebnik, iz Trsta. — M. Friedmann, kupč. potovalec, iz Dombovára. — Josip Poklukar, duhovnik, iz Idrije. — Anton Krineg, mesar, iz Št. Benedikta.

Pri *Slonu:* Anton Kanpny, zasebnik, z Dunaja. — Kerner, Wolf in Lilleš, kupč. potovalci, z Dunaja. — Mihael Štangorski, kupč. potovalec, iz Ogerskega. — Karol Hieber, kupč. potovalec, iz Gradca. — Emenuel Valduga, c. k. nadintendant, iz Gradca. — Schauta, nadgojzdar, iz Hammerstiela: — Zic, župnik, iz Zadra. — Janez Debeljak, župnik, iz Preddvora.

Pri *Avstrijskem cesarji:* Janez Berger, zasebnik, s soprogo, iz Št. Ivana. — Josip in Leopold Aumann, iz Maribora. — Rudolf Kanduschar, komi, iz Celja.

Dunajska borza.

7. maja.

Papirna renta po 100 gld.		80 gl. 45	kr
Sreberna „ „ „ „		81 „ 30	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta		101 „ 45	„
Papirna renta, davka prosta		95 „ 95	„
Ogerska zlata renta 6%		122 „ 55	„
„ „ „ 4%		92 „ —	„
„ papirna renta 5%		88 „ 70	„
Kreditne akcije	160 gld.	317 „ 90	„
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld.	115 „ 50	„
„ avstr.-ogerske banke		856 „ —	„
„ Länderbanke		109 „ 50	„
„ avst.-oger. Lloyda v Trstu		575 „ —	„
„ državne železnice		316 „ —	„
„ Tramway-društva velj. 170 gl.		209 „ 40	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	124 „ —	„
4% „ „ „ „ 1860	500 „	137 „ —	„
Državne srečke iz l. 1864	100 „	173 „ 80	„
„ „ „ „ 1864	50 „	173 „ 50	„
Kreditne srečke	100 „	176 „ —	„
Ljubljanske srečke	20 „	23 „ —	„
Rudolfove srečke	10 „	19 „ 50	„
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice		108 „ 30	„
„ „ Ferdinandove sev. „		107 „ 75	„
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.		104 „ 50	„
London		121 „ 60	„
Srebro		— „ —	„
Ces. cekini		5 „ 72	„
Francoski napoleond.		9 „ 64½	„
Nemške marke		59 „ 50	„

Ravnokar so na novo izišle knjige, ki se dobivajo v „**Katoliški Bukvarni**“:

Exempelbuch für Priester und Volk

von

Leopold Kist.

I. Band: Aberglauben. Kirchenraub.

Cena **2 gl. 52 kr.**, po pošti 10 kr. več.

(Drugi del [oziroma konec] izide prihodnji mesec.)

Ta alfabetično vrejena izgledna knjiga je zbirka prilik iz veroznanstva, dogmatike in morale; dalje iz zgodovine cerkvene državne in družbinskega življenja. Duhovnikom ponuja ta praktična knjiga za pridige in podučevanje v vprašanjih in odgovorih mnogo raznovrstnega gradiva, zatoraj bo gotovo dobro došla zlasti duhovnikom.

Der Monat der Himmelskönigin

oder das

Salve Regina

in Betrachtungen für den Marienmonat

von

P. Antonius Denis a. d. Gesellschaft Jesu.

Aus dem Französischen in's Deutsche übersetzt durch den

P. Heinrich Gengler aus derselben Gesellschaft.

Cena **1 gl. 44 kr.**, po pošti 10 kr. več.

Denis, „Mesec Marijin“, je bil v Belgiji posebno dobro sprejet. Toplo priporočevali in pohvalili so to knjigo škofje v Mechlinu, Genevi, Tournai-u in Lüttich-u. Tudi na Nemškem si je knjiga precej prostora pridobila, in pri vsih Marijnih častilcih je bila s pohvalo sprejeta kakor dobro došli dar.

Izdajatelj in odgovorni vrednik *Jožef Jerič.*

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.